

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 3 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vsa leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravištvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 35.

„Zaspana politika“.

Iz Maribora, 13. marca.

V današnjem »Slov. Gospodarju« čitamo članek, v katerem se slovenski politiki na Štajerskem očita zaspanost. Povdarja se v tem članku, da v naši politiki ni življenja, da se ne vodi po nikakem načrtu, da ni nikake organizacije itd. Tu čitamo med drugim celo naslednje pikre pritožbe:

»V naši politiki, namreč posebej v spodnještajerski, nam manjka jasnega načrta, po katerem bi delovali za svoje vzore in potrebe, katerih imamo v izobilju. Manjka nam tudi krepkih, spretnih, predvsem pa delavnih voditeljskih rok. Nam spodnještajerskim Slovincem manjka organizacije z jasnim programom, in dokler nam te ne dajo naši sedanji »voditelji«, je vse naše politično delovanje le udarec v vodo, ki sicer povzroči na narodni površini kolobarje, a vode ne razburi, kmalu po udarcu je zopet vse mirno kot poprej. Dokler nam naši »voditelji« ne dajo organizacije, s svojim čakanjem in nedelovanjem kopljejo grob spodnještajerskim Slovincem«.

To so jako hude in brezobzirne besede. Deloma so tudi resnične, ali da jih je zapisal »Slovenski Gospodar«, v tem tiči veliko in prav grdo hinavstvo.

Kdo pa so voditelji štajerskih Slovincov, ti leni in nesposobni ljudje, ki kopljejo grob spodnještajerskim Slovincem?

Ti voditelji so mariborski duhovniki, patroni »Slovenskega Gospodarja«, in vsaka beseda, ki jo je zapisal »Slovenski Gospodar«, pada nanje in na njim pokorne župnike in kaplane po deželi.

Da ti absolutni gospodarji, ti »od Boga postavljeni voditelji naroda« nimajo ne volje in zmožnosti za narodno delo, to je ob sebi razumljivo. Sicer je pri nas še res narodnih duhovnikov, ali ti so tako zapredeni in privezani,

da morajo tudi protisvojemu boljšemu prepričanju delati po ukazih, ki jih dobivajo iz Maribora. Tam pa mislijo samo na klerikalizem, tam se v nemajo samo za klerikalne koristi, za slovenstvo jim je pa toliko kakor za lanski sneg.

»Slovenski Gospodar« je svoje udarce namenil seveda slovenskim poslancem, ali zadel je vendarle mariborske rudečkarje, kajti naši poslanci so vsi ponižni služabniki teh naših absolutnih gospodarjev, in so bili vsi postavljeni in voljeni kot kandidati duhovščine ter gore za »slogot«, ki nima drugega pomena, kakor da pri nas utrja nenarodni klerikalizem.

Poslancev mi ne bomo branili, če se jim zdi to potrebno, naj store sami, ali to se mora priznati in pibiti, da naši poslanci niso drugega nič, kakor izvrševalci duhovniških ukazov oziroma prepovedi, da torej niso glavni grešniki. Glavni grešniki in grobokopi štajerskih Slovincov so mariborski rudečkarji.

Interpelacija posl. Plantana

na ministrskega predsednika kot voditelja ministrstva notranjih del in na finančnega ministra, podana v poslanski zbornici dne 11. marca t. l.

Občeznano je dejstvo, da na celem Dolenjskem od Novega mesta do hrvatske meje in do Save, ki dela mejo med Kranjsko in Štajersko, ni nobene železnice, in da je že iz tega vzroka zlasti tovarni promet jako težaven.

To velja pa še v večji meri za črnomaljski politični okraj, ker tečejo ceste, ki vodijo v sosedni novomeški okraj, večinoma po goratem terenu in so bile svoj čas tako silno nesrečno izpeljane, da se ceste neprestano zvišujejo in znižujejo, kar ljudi in živali neizmerno utruja.

Umevno je torej, da hrepeni črnomaljski okraj po tem, da bi se te ceste preložile in izboljšale, saj so te ceste je-

dine, ki omogočajo promet z drugim svetom, v tem ko so drugi okraji že dolgo let deležni dobrote, da imajo železnico.

Politična uprava se je tudi pred leti odločila za delno odpravo najbolj kričečih nedostatkov na Karlovški državni cesti in se dela počasi na tej preložitvi.

Preložitev se je doslej, žal, le izvršila na novomeški strani, to je od Kandije do vrha Gorjancev, oziroma do Luže. Za preložitev od Luže do Metlike so tehnične predpriprave pač že gotove in tudi odobrene, tako da se je smelo po pravici pričakovati, da se stroški za prvo sekcijo te ceste v preliminarnem znesku 46.000 K postavijo v državni proračun za l. 1902 in sem jaz kot zastopnik mesta Metlike lansko leto v ministrstvu notranjih del kar najtopleje priporočal, da se teh 46.000 K postavi v proračun.

Kakor pa je razvidno iz predležečega državnega proračuna za leto 1902 VII. ministrstvo notranjih del pagina 112, se je za državne ceste na Kranjskem postavilo v proračun samo 46.000 K, med tem ko je bilo l. 1901. vsaj 63.000 kron v ta namen določenih.

Za preložitev Karlovške državne ceste od Luže do Metlike se sploh noben znesek ni postavil v državni proračun in se je vsled tega absolutno potrebna preložitev te ceste zopet vsaj za jedno leto odložila, dasi je ta preložitev tako nujna, da je nikakor ne gre več odlašati.

To je vendar nečuvstvo, da se v črnomaljskemu političnemu okraju, ki leži od vsega sveta oddaljen, še kolikor toliko porabnih cest ne dovoli, in da se je za celo deželo Kranjsko postavilo v proračun le 46.000 K za ceste, kar pomeni direktno zanemarjanje deželnih interesov.

Z ozirom na to si dovoljujejo podpisanci vprašati:

1. Iz katerih vzrokov se že odobrenih 46.000 K za preložitev Karlovške državne ceste od Luže do Metlike I. sekcija ni postavila v proračun za l. 1902?

2. Hoče-li Nj. eksclenca g. ministrski

predsednik poskrbeti, da se v proračun za l. 1903. postavijo zneski za preložitev rečene ceste, in sicer za prvo in drugo sekcijo, da se ta nujna dela pospeše kolikor možno, in potem vsako leto nepretrgoma nadaljujejo, dokler se delo ne izvrši.

Na Dunaju, 10. marca 1902.

Slede podpisi.

V Ljubljani, 14. marca.

Državni zbor.

Seja dne 13. marca. Pred sejo so interpelirali: Ellenbogen zaradi podpor veled tržaskih žrtv osirotelim; Eisenkolb zaradi oškodovanja civilnih godeb po vojaških godbah; Derschatta, Beuerle i. dr. zaradi velikonočnih eksercij v srednjih šolah; Kathrein zoper znani govor profesorja Wahrunda, dočim je interpeliral Erler zanj. — Ministrski predsednik Körber je odgovarjal celi vrsti prejšnjih interpelacij. — K točki dnevnega reda »bramborsko ministrstvo« so govorili Oberndorfer, Korol, Pastorj Svozil, Pemsel, Klofáč, Trafoier, Danielak, Wilk in Gasteiger. Vsi so povdarjali potrebo, da se vojaška služba zniža na dve leti, da se ozira pri orožnih vajah na stanove in nujne posle. Z moštvom naj se postopa humanno ter se zviša plača, častniki naj se ne pošiljajo pred časom v pokoj. Brambovski minister je odgovarjal jako obširno ter rekel, da bi znašalo za 1.230.000 K več potrebščin na leto, ako bi se moštvu zvišala plača le za 1 vinar na dan. Ko je še govoril baron Schwegel, sprejela se je obravnavana točka z resolucijami vred. — Zbornica preide na to k postojanki »naučno ministrstvo«. Govorila sta Romanczuk in Nowak.

Proklamacija moskovskih akademikov.

Visokošolci v Moskvi so na javnem shodu v vseučiliškem poslopju sklenili proklamacijo, ki se glasi: Z ozirom na abnormalne akademične razmere, ki kažejo hkratu splošno rusko brezpravnost,

temu prizor v krčmi veleefekten in pretresljiv; in širše občinstvo končno po drugem malo vpraša.

Majda pa celo stopa v ozadje, enkrat še efektno nastopi na pozornici pred kovačnico, ko preseka beguncu ljubimcu okove; nazadnje pa je žrtev nesrečnega slučaja. Smrt Manice nas dirne tako neprijetno, saj pride tako nepričakovano, rekel bi, kruto, da se upira povsem našemu estetičnemu čutu. Njen konec je tako nedramatičen in nemotiviran, da nam naravnost pokvari dober utis. Ravno isto se godi Janezu, ko kliče: »Majda, jaz te maščujem«, dasi je sicer prizor vrlo efekten, ko vrže puško na stran s klicem: »Jaz nisem kriv!«

Druge postranske osebe (Jež, kovač, kovačica i. dr.) so pač res pravi kmetiški značaji in tipi, ta realistična okolica se da mojstrsko uprizoriti, pa naj si že bo pred kovačnico ali v krčmi ali pa v onem ljubkem in originalnem nastopnem prizoru, ko »sekajo« piruhe in pomaranče. To je pristno, narodno, recimo, slovensko; — in vendar mi je igra vzbujala toliko reminiscenc i na tuje take igre ter se mi dozdevala prvi hip kot nekaj potpourri. Niti en hip ne mislim in se ne osmelim, da bi Finžgarju očital morda celo posnemanje. Zoper to se moram zavarovati naprej. Nehote se je to »posnemanje« zgo-

LISTEK.

„Divji lovec“.

(Narodni igrokaz v štirih dejanjih. Spisal F. S. Finžgar.)

Lep kos pristno narodnega življenja iz polupreteklega časa nam je predložil Finžgar; pred vsem pa je zadel docela jedrnat, krepko kmetško govorico našega kmeta v izvrstno pogojenem dialogu, brez nepotrebnih digresij v logično razvitih prizorih. To je izvestno najboljša stran igre, to ji daje pravo moč, pravo vrednost; in to je tudi v igri docela izvršno.

Težko, neprijetno — odkrito povem, — pa mi je govoriti o drugi strani dramatičnega prvenca Finžgarja, to je o tehnikah, dispoziciji in sestavi dramatičnega dejanja in še posebej o posameznih tipih ter o psihološki strani.

Naslov igre je končno formalnost; ozkosrčno bi bilo in odurno kritikastersko, če bi se zaganjali v naslov »Divji lovec«. Niti ne poskušam uveljavljati »priznana« poetiška pravila. Kako nemoderno bi to tudi bilo, saj to je prva podlaga šablone in proti tej se upira vse napredno literarno mišljenje. Pa neki naravni čut in ukus nas nehote sili, da vprašamo konec igre: Kdo pa je pravi junak igre,

ona aktivno delujoča in razvoj dejanja vodeča sila? Ali »Divji lovec«? Brezdvomno to vsak pričakuje, a baš Janez je zgolj pasivna oseba igre, ki nikjer ne posega aktivno v razvoj dejanja.

Preostajata nam Zavrtnik, stari skopuh, in znani harlekin narodnih iger, Tonček »s hudičem v želodcu«. Oba pa sta za ulogo glavnega junaka premalo izpeljana, premalo osvetljena. Ravno Tonček je, ki zapleta poleg Zavrtnika najbolj dejanje. Neki referent o Finžgarjevi igri izrazil je bojazen, da ne bi kritika imela te karakteristične in dobro pogojene figure za »pomoč v sili«. Tonček je v resnici takozvana »pomoč v sili«, ki pride vselej tedaj, ko je dramatični pisatelj v zagati, kako bi kompliciral dramatična dejstva. Tončku pa v resnici pristojna najbolj zgolj epizodističen nastop v tem igrokazu; in baš ta revež, ki mora vse vedeti, mora novice prenašati, mora prisluškovati, sili kot »Postillon d'amour« sicer prav blagodejno v ospredje, a potisne druge glavne osebe v ozadje. Ravno Tonček, ki je včasih pravcati »deus ex machina«, diši najbolj po šabloni.

Ostane nam Zavrtnik, ki pa nastopa v igri le dvakrat; enkrat v I. dejanju, neznatno na pozornici, komaj karakteristično kot star skopuh, pohlepen zemlje, drugič blazen tako nenadno in na prvi pogled

nemotivirano, da skoro že radi tega frapira. Tedaj deluje efektno, tragično, pa le prehitro se izgubi ta efekt, če nas prevlada hladni, preračunajoči razum, ki vpraša po psihološki strani tega duševnega procesa, ki dobi edino dovoljen, a nezadosten odgovor v neizmerni ljubezni priprostega kmeta do preljubega »grunta«. Ta do skrajnosti stopnjavana ljubezen do zemlje pojavlja se šele tu karakteristično kot oni tragični motiv, radi katerega proda Zavrtnik svojo hčer in radi česar — zblazni. Ravno tako hitro izgine ta edina eminentno aktivna oseba očeta Zavrtnika s pozornice ter zaigra s tem povsem ulogo glavnega junaka.

In baš v razmerju med Zavrtnikom in Gašperjem tiči veliko dramatičnega dejanja in tragične sile, efektni dramatični prizori, ki se pa vrše, čal — za kulisami. In to je oni skok, ona praznosta, ki se pojavi v razvoju dejstev, ki ostanejo na ta način vendarle aforistično nanizana v dramatični celoti, tako da ne vidimo na odru interesantnega duševnega procesa. Tu bi se dala natančneje motivirati pozneje hipoma pojavljena blaznost starega kmeta. Tisto pripovedovanje pred kovačnico in v krčmi o njem in njegovi razburjenosti je pač malo dramatično in ne zadošča, to pripravljajanje se prezre. Pri tem pa ne smemo zanikati, da je vkljub

se odpovedujemo iluzornemu boju za akademične pravice ter dvigamo zastavo splošnih zahtev, ker smo prepričani, da se more pravilno razviti akademično življenje samo tedaj, če se vsa državna uprava poprej preosnuje na temelju individualnega prava. Brez take reforme ne more Rusija niti koraka naprej, ker se najboljše moči brezkoristno porablja in ker se sramotno hlapčevstvo ne more brez take reforme nikdar nehati. Mi zahtevamo torej: nedotaknjenost osebe — svobodo časopisja — svobodo vesti — svobodo shajanja — neposredno odgovornost upravnih uradnikov — svobodno šolo — narodno enakopravnost — osemurni delavnik za delavce in pravico stavkanja. — Ker tega regima ne smatramo sposobnim, da bi izvršil te reforme, pozivljamo vso mislečo Rusijo, ki veruje v politično zrelost, ter jo opozarjamo, da je prišel trenutek, ko treba sklicati ustanoven shod. Za ta naš politični program smo pripravili vedno — tudi na ulici — odločno delovati in si pridobiti, združeni z delavci in ostalo družbo, siloma gori imenovane zahteve. — Čudno je, da hočejo v Rusiji, kjer vlada najkru-tejši absolutizem, dijaki delati skupno z delavstvom na ulici ter prisiliti na ta način vlado, da jim ugodí. Vsekakor morajo imeti v delavskih in tudi v meščanskih krogih veliko zaslombo, sicer si tega ne bi upali storiti.

Vojna v Južni Afriki.

Londonski vojni urad je še vedno redkobeseden glede poraza pri Tweeboschu (100 km od Klerksdorpa, kjer so bili Angleži šele pred kratkim tepeni). Angleško vojno ministrstvo sporoča sicer vsakega Bura in celo vsako tolpo volov, katero ujamejo ali pobijejo Angleži, glede zadnjega poraza pa ni možno izvesti nič natančnejšega. Kakor znano, sta 25. februarja Delarey in Kemp porazila Donopov oddelek pri Klerksdorpu. 4. t. m. sta odmarširala polkovnika Kekevich in Greenfell, da dohitita Delareya, in generalni-lajtnant Methuen je odmarširal iz Vryburga, da prime Delareya zahrbtno. Ali 7. t. m. je Delarey porazil Methuena in ga vrhu tega še ujel. Methuenova rana je jako nevarna in sedaj sam na sebi okuša, kako neumna je angleška odredba, da je vse zdravnike Burov poloviti in celo družbo Rdečega križa ujeti ter izgnati. Sedaj bi Angleži svojemu Methuenu pač radi poslali zdravnika in zdravil! Rabili pa bi jih tudi še drugi angleški častniki, ko so bili ujeti in ranjeni. Poroča se, da je bilo troje poročnikov in 38 podčastnikov ubitih, neki polkovnik in podpolkovnik težko ranjena (ta je za ranami že umrl), pet višjih častnikov in 4 poročniki so bili hudo ranjeni, trije častniki in 72 vojakov pa lahko ranjenih. Zdravniki bi imeli torej dovolj posla, toda Angleži so jih pozaprl in odgnali domov. Po porazu pri Tweeboschu se je tudi poročalo, da se je vršila še druga bitka ter da so bili

dilo, povsem nevede, a za prvenca je to menda navadno. Kako težko je tudi biti pri ti množini takih del povsem originalen! Isto je v glasbi. Kdor z genialno invencijo umetniško zasnuje originalen sujet in milieu v tem genreju, oni je izmed redko izvoljenih...

Finžgar ima brezdvomno talent za to, to je dokazal s svojim dramatičnim prvencom.

To, kar sem našel, so pomisleki z višjega, kritičnega stališča; ne smemo pa prezreti, da po teh razlogih, ki izvirajo iz razmišljanja tehniške in psihološke strani takega dela, ne vpraša širše občinstvo, kateremu je Finžgarjeva igra predvsem namenjena in za katero bo vedno »Zugstücker«. V tej igri je združeno vse, kar po-želi občinstvo: jok in smeh, žalost in veselje, pesem in proza v polni meri. Tu ima ljudstvo besedo, in to naj izgovori za tako igro merodajno sodbo. Prepričan sem, da je in bo ta sodba pomenila — zmago »Divjega lovca« na odru...

Alojzij Sachs je zložil k igri ali pravzaprav priredil več pevskih točk. Bodimo odkriti. Petja v tej igri je preveč. Par zborov, zlasti ženskih, se še poslušajo, drugo ne prodere, je odveč, ponekod je celo neumestno. Tudi boljše priučeni pevci ne bi v pevskem oziru mogli dosti več doseči. Všeč mi je brezpogojno edino na-stopni ženski zbor pred kovačnico; on stoji tudi glasbeno višje.

Angleži tudi ondi premagani. Kraj in čas nista bila navedena. Sedaj se poroča, da je burski poveljnik Kemp, Delareyev to-variš, docela porazil kolono generala Greenfelda ter jo popolnoma uničil. Po-temtakem sta bila oba lovca Delareya in Kempa, t. j. Methuen in Greenfeld, tepena in pobita! Angleži pa govoré, da so bili razkropljeni in brezupni! Obupanci pač ne morejo poraziti velikih brigad!

Najnovejše politične vesti.

800 ruskih dijakov in 37 dijakinj je zaprtih v Butirkijski ješnišnici v Moskvi zaradi zadnjih dijaških nemirov. — Za katoliško univerzo v Solnogradu je dovolil leta 1894 tudi mestni zastop skozi 10 let po 3000 gld. Sedaj pa se je začelo odbornikom jasni ter se skušajo odtegniti. — Na Irskem namerava an-gleška vlada proglasiti obsedno stanje. Napovedani kraljev obisk za letos seveda izostane. — Avstrijska eskadra po-tuje po Sredozemskem morju ter bo slo-vesno sprejeta v Italiji in Španiji. — Za spojitvev turškega državnega dolga se je izrekel sultan v posebni iradi. — Ki-tajci ne smejo v Ameriko. Se-verno-ameriški senat je sklenil za-kon, ki izključuje Kitajce od priseljavanja v Ameriko. — Zaradi italijanskih delavcev, ki baje niso dobili dela pri gradbi železnice Spljet Senj, se je inter-pelovalo v italijanski zbornici ministra zunanjih poslov, ali misli avstrijsko državo opomniti, da spoštuje delavsko svobodo in koristi — italijanskim podanikom. — Nem-ški državni zbor se je odgodil do 15. aprila. — Zveza srednje- in vzhodno-nemških industrijcev je sklenila s 1. aprilom t. l. odpustiti vse poljske in češke delavce. — Grof Bü-low pride o velikinoči obiskat grofa Go-luchowskega na Dunaj.

Dopisi.

Iz Slavine. Na notico »Poštne za-deve v Prestranku« v št. 56. »Slovenskega Naroda« bodi pojasnjeno naslednje: Vsakdo se sme za stvar, kojo smatra pravično, potegovati, a to le na pravični podlagi in z resničnimi podatki, ne pa, kakor gospod dopisnik zgoraj omenjene notice. Dopisnik slika Slavino, kakor bi bila neka mala pozabljena vas, zraven pa umetno prikriva, da je Slavina največja vas v občini in da štejejo Matenjavas, Rakitnik in Grobše, vse tri vasi skupaj le 8—10 hiš več nego Slavina sama. Nadalje prikriva, da je v Slavini občinski in župni urad, ter dvoraz-redna šola, katera pa bode v bližnji pri-hodnosti v trirazrednico razširjena, za kar ima že zadostno število šolskih otrok.

Vsled tega je Slavina tudi od vseh vasi najbolj obiskovana.

Druga večja vas je Selce, katera je le 12 (dvanajst) minut od Slavine in sicer ravno v nasprotni smeri oddaljena. Tretja velika vas je Koče oddaljena le 10 (deset)

Brez petja bi bila pa morda igra v dosedanjih obliki prekratka; to je stvar pi-satelja. Rekel sem že, da je v tem sujetu še dosti dejanja skritega. Prvo dejanje je morda celo predolgo in ima v sebi toliko dramatične vsebine, da bi se dala napra-viti dva dejanja, v katerih bi se dala morda zamašiti ona praznота med 1. in 3. de-ja-njem. — 2. dejanje je vsekako najlepše pogojeno, dasi ravno to vzbuja največ re-miniscenc i kar se tiče okolice i kar se tiče kovaške zakonske dvojice.

Predstava včeraj ni bila v celoti nič manj zadovoljliva kot premijera; pelo se je sicer boljše, vsaj škandala ni bilo. V sredi večera je stal zopet g. Verovšek, ki je ustvaril Tončka po uzorcu »Krvavlj« in ga prav dobro karakteriziral. Dosegel je velik uspeh. Gg. Dobrovolny in Dra-gutinović sta tudi včeraj pokazala, da sta neprecenljivi moči, če se jima da prave uloge v roko. Ravno tako sta rešila iz-borno svoji ulogi g. Deyl in gđ. Rū-ckova. Prav imenitni kmetski tipi so bili: gospa Danilova, gg. Danilo, Lovšin, Boleška, Nučič; bili smo z vsemi prav zadovoljni.

Prepričan sem, da bo »Divji lovec« napolnil še večkrat naše gledališče; saj to povsem zasluži, in to bo g. Finžgarju naj-lepše priznanje za njegov trud.

Upajmo, da skoro zopet nastopi kot ljudski dramatik na našem odru!

Jos. C. Oblak.

minut od Slavine. Med tema dvema vaema leži Slavina, torej ni najskrajnejša vas. Kako neresnični podatki so označeni v omenjeni notici, razavetljuje dovolj, če se pove, da sta Orehek in Grobše (katere Grobše pa imajo le 20 hišnih števil) po eno uro oddaljeni, Rokitnik 50 minut, Matenjavas 40 minut, Žeje 30 minut, Pre-stanek 20 minut, v tem ko dopisnik go-vo-ri od 60 in 90 minut oddaljenosti od Slavine.

Dopisnik tudi slika, kakor bi bili župni uradi po vseh drugih vaseh, v tem ko je le edino v Slavini, ter eden upokojen du-hovnik v Orehku.

Slavno poštno ravnateljstvo bode go-tovo veliko večino kakor tudi tozadevne urade upoštevalo, in ne pa posameznikov.

300.

Iz Bohinjske Bistrice. Poglejmo nekoliko po kolovoznih potih in ulicah naše vasi! Videli bomo malomarnost in zanikarnost našega klerikalnega župana. Pri nas je bilo veliko snega, vreme bilo je ves čas bolj južno, radi tega je tudi ves sneg iz tukajšnjih streh zdrsnil po kolovoznih potih in ga je bilo tolike kupe, da se je z veliko težavo hodilo in vozilo. Posebno pred Škofljo ga je bilo jako ve-liko, da je kar zakrival okna pritlične sobe. Žalibog, naša vas nima človeka, da bi to tako potrebno delo ukrenil, da bi se vsaj po glavnih potih sneg odstranil. Naš gospod oče župan je človek katoliškega prepričanja, pa vendar ne vidi, kaj da je potrebno storiti, če ravno se je vsaki dan sam zaletaval ob velike kupe snega. Dne 1. in 2. t. m. je tudi močno deževalo. Voda je tekla po potih in izkopala velike struge v sneg, kateri je bil nakopičen po potih tako, da je bilo jako nevarno po noči hoditi po naših potih. Noč je tudi pri nas temna, vas pa ni nič razsvetljena. Lahko človek pade in si roko ali nogo zlomi, posebno sedaj ko je tukaj veliko ptujcev, ki delajo pri zgradbi nove železnice in katerim niso pota dobro znana. Bati se je bilo, da se kateri ponesreči vsled žu-pane malomarnosti. Ono nedeljo je žu-panev hrabri sluga, kateri bi bil najboljši, da bi na planinah kože pasel, oklical pred farno cerkvijo, da županstvo ukazuje, da se mora sneg po potih odstraniti. Nekateri so to storili, a le bolj površno, tako kakor jim je oče župan ingled dal. Jako potrebno bi bilo, da bi se delavcem prepovedalo, da bi po vasi ne hodili s prostimi prižga-nimi svetilkami. Vas je vsa bolj lesena in slaba in se je bati, da ne nastane požar. Sploh je še veliko zelo potrebnega, da bi se upeljalo v naši vasi, ali naš oče župan, mož na katoliški podlagi, nima in nima arca in skrbi za korist svojega bližnjega.

Bohinjec.

Izpred sodišča.

Pod predsedstvom gosp. deželnosod-nega nadsvetnika Schneditza so se včeraj vršile pri prizivnem sodišču sledeče obravnave:

1. **Tepeži.** 16. novembra so se stegli fanti na Vrhnik. Pili so najprvo skupaj; ko jih je petero šlo proti domu, sta sko-čila dva fanta iz grmovja in jih na padla. Stepli so se prav pošteno. Prvi je udaril drugega s sekuro in ga ranil. Drugi je vrgel tretjega ob tla in razbijal z kamenjem po njegovi glavi. Tretji je četrtega prav po domače naklestil. Okrajni sodnik jih je poslal enakomerno v luknjo. S tem so bili vsi zadovoljni; le Jože Furlan je vložil priziv, kateremu se pa vkljub temu ni ugodilo. Furlan bode torej tudi sedel. — 63letni Anton Mikel, črevljar iz Kamnegorice je bil 5 prosinca precej pijan. Srečal ga je 23letni Anton Ba-jde, prižgal žveplenko in ga pobral. Vrag vedi, kaj mu je pa potem v glavo prišlo, da se je vrnil in pijanega črevljarja nakrat sunil v prsa, da je isti lopnil kakor je dolg in širok po tleh. Radi tega je dobil 4 dni. Njegova pritožba mu ni nič pomagala. 55letni posestnik Franc Kurat je bil tožen, da je Jurija Kneza vrgel ob tla. Kurat je zopet tožil, da je Matej Ažman njega tepel z metljo in ga ugriznil v palec. Ažman pa je tožil, da ga je Kurat premikastil. Okrajni sodnik v Kranju se je pa prepričal, da je Kurat vsega kriv. Ta se dela »umobolnega«; a zdravniki so uvideli, da ni ne blazen in ne bedast, temuž da ima le hudo jezo. Sedel bode radi te hude jeze 1 mesec, kajti prizivu se ni ugodilo. — 26letni po-sestnikov sin Jakob Volčič je bil ob-sojen od okr. sodnije v Litiji na 14 dni zapore. 19. prosinca je namreč posestnika sin Jože Klinc od hlapca Antona Borštnarja prav gorko z neko prekljo tepen. Pri obravnavi je trdil Klinc, da ga je tudi Volčič tepel in tako je bil tudi ta

obsojen. Priče so pa pri prizivni obrav-navi izjavile, da ni Volčič niti mezinca ganil in vsled tega je bil tudi popolnoma oproščen. — 27. prosinca je bil France Kunstelj pri neki svatbi. Bil je eden prvih, kateri so postali pijani. V tej pija-nosti je dvigal neko koso visoko in mahal z njo krog sebe. V nevarnosti sta bila baje brata Mužan. Ne ve se kako, — a nakrat je ležal Kunstelj na tleh poleg kose, s katero so mu bile cele željusti prerezane. »Zdaj sem jo pa dobil«, je za-klical. 25let zidar Ivan Mužan se je imel pred okr. sodnijo zagovarjati. Vsled po-mankanja dokazov za njegovo krivdo pa je sodnik toženco oprostil in prizivno so-dišče, ki se je imelo za stvar vsled re-kurza drž. pravdnika še enkrat pečati, je ostalo na istem stališču in Mužan je prost.

2. **Zganje razgraja...** Posestnik Jurij Zorc ima na Toškem Čelu ob Št. Katarini svojo krčmo. V tej krčmi sta bila pred nekaj dnevi posestnikova sinova Francelj Jenko in Martin Smolenk. Spila sta najprvo 1/3 litra žganja, ki jih je precej razgelo in korajžne naredilo. Po-tem pa jim je zmanjkalo drobiža. Pila pa bi bila vse jedno še rada. Dekla, ki je bila sama v hiši, pa je modra punca in si je mislila: Dosti imata, fanta, saj sta že tako pijana; vrhutega nimata denarja! To misel jim je tudi raztolmačila v razumlj-ivih besedah. In sedaj — sedaj je pričelo žganje razgrajati. Fanta sta vzela sekiro in zbijala okrog sebe. Razbila sta več stvari pred hišo in s sekiro tolkla po vratih, katera je dekla za njima zaklenila. Vsled tega je dal okrajni sodnik prvemu 1 teden, drugemu 5 dni zapore. Drž. pravdnik se je pritožil. Prizivna obrav-nava se je preložila in bode ta pijanca gotovo prišla pred deželno sodišče, ker sta povzročila čez 100 K škodo.

3. **Lažnik i.** Župan na Hudem, Bar-lič France, je jako previden mož. Dne 24. svečana je bil z eksekutorjem pri 60letnem posestniku Janezu Stenkotu iz Peči, ki sliši na domače ime »Gril«. V pogovoru — navadno je vsak slabe volje, kogar obišče eksekutor — sta se Gril in župan sprla. Gril je rekel: Veš, župan, Ti si lažnik in nisi vreden, da bi bil župan! — In Barlič, previdni župan? On vzame listke iz žepa in si psovke vestno napiše. Okrajni sodnik obsodi Stenkoto na 30 K globe. Ker pa izjavi pri obravnavi priziva župan, da mu odpusti, kajti »on ni žleht človek, le časih da je kakor burja,« — zmanjšalo je sodišče globo na 10 K.

4. **Boj za farovž.** Jože Samec na Ustjah je ovalil Barino Stibil, ker ga je ista proti Rozaliji Pipan in fa-rovški kuharici kakor tudi proti Izidorju Bratini obdolžila, da je farovž z bla-tom namazal. Stibil je velika prijateljica farovža in goreča čestilka njihovih prebi-valcev in naravno, da jo današnji brez-verški časi silno vznemirjajo. Njena lju-bezen do farovža je tako velika, da va-ruje farovž kakor svoje lastno oko. Posle-dica tega »Amtsefra« je tožba in sodba, s katero ji je podelil sodnik 5 dni zapore. Prizivno sodišče pa jo je oprostilo. In tako je še enkrat z zdravo kožo ušla. A vedno ne pojde tako, kajti vsaka ljubezen za-hteva žrtve.

5. **Prijateljica Ljubljane.** Straž-nik Pleme je zadnjič prijel 23letno Franco Rus iz Doba pri Litiji, ker je vkljub po-licijski prepovedi prišla zopet v belo Lju-bljano. 27. svečana je prišla iz zapore in bila izgnana iz Ljubljane, a vrnila se je kakor vedno, tudi to pot. 3krat so jo že odpeljali z odgonom in trikrat jo je pri-mahala nazaj, kajti ona ljubi Ljubljano preveč, da bi mogla zunaj živeti. No, Lju-bljana je nevhvaležna in sodnik ji je po-vrnil to ljubezen s tem, da jo je obsodil na 6 tednov strogega zapore in izrekel oddajo v prisilno delavnico. Njenemu pri-zivu se je deloma ugodilo; sedela bode samo 1 mesec in ne bode se oddala v prisilno delavnico. V Ljubljano ne sme več, a če se bo sedaj držala te prepovedi, ni ravno gotovo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 14. marca.

— **Osebnosti.** Generalni štabni zdravnik, gosp. dr. Jos. Uriel, je prišel včeraj v Ljubljano inšpicirat topničarsko vojašnico. — Notarski kandidat v Kočevju, g. Moric Karnitschnigg, je imenovan notarjem v Senožečah. — Absolvirani pravnik, g. Hubert Ryschavy, je ime-novan konceptnim praktikantom pri uradu za odmerjenje pristojbin v Ljubljani.

— **Volitve v trgovinsko in obrtno zbornico Kranjske** so raz-pisane na dan 22. t. m. Danes se je za-čelo z dostavljanjem glasovnic in legitimacij.

— **Kandidati za trgovinsko zbornico.** Narodna napredna stranka postavlja za volitev v trgovinsko zbornico te-le kandidate: Trgovinski odsek: I. kategorija (veletrgovina): Ivan Hribar, ravnatelj banke »Slavije« v Ljubljani, Franc

Kollmann, veletržec v Ljubljani; II. kategorija: Franc Hren, trgovec v Ljubljani, Ivan Mejač, javni družabnik trdke »Gričar & Mejač« v Ljubljani, Viktor Rohrmann, trgovec v Ljubljani, Feliks Urban, trgovec v Ljubljani; III. kategorija: Anton Ditrich, trgovec v Postojni, Leopold Fürsager, trgovec v Radovljici, Ciril Pirc, trgovec v Kranju, Josip Medved, trgovec v Novem mestu. Obrtni odsek: I. kategorija: se ni nastavilo kandidatov, se prepušča volilcem; II. kategorija: Franc Kraigher, krojač v Ljubljani, Josip Lenarčič, tovarnar na Vrhniki, Franc Maček, gostilničar v Ljubljani, Vinko Majdič, tovarnar v Kranju, Josip Petrič, tovarnar kartonaž v Ljubljani, Anton Rakovec, tovarnar v Kranju, Ivan Schrey, pekovski mojster v Ljubljani, Filip Supančič, stavbenik v Ljubljani, Josip Turk, izvošček v Ljubljani, Ivan Zamljen, čevljar v Ljubljani.

— **Namen v stvarstvu.** O tem predmetu je predaval predvčeršnjim v »Katoliškem domu« g. dr. Krek. Predavatelj je hotel peljati ad absurdum trditve materializma. Izpeljal je posamezne detajle svojega govora prav lepo in prav poetično — naj to v tem listu menda prvič priznamo! — a zopet smo pogrešali tisto, kar zahteva inteligentni poslušalec od znanstvenega poročevalca — logike namreč. G. dr. Krek nam je prav lepe stvari povedal, stvari, s katerimi je hotel dokazati, da vlada v vesoljstvu red, ki mora biti le posledica nekega gotovega namena. A ravno to stvari bi lahko porabil kak ekstremni materialist kot argumente in iste stvari bi bile lahko dobra dokazovanja Darwinovega pristaša. Veliki del govora so zavzeli dokazi, da vlada v stvarstvu red. Iz anorganičnega in organičnega sveta je privlekel dr. Krek svoje dokaze in čudili smo se, ker iste primere se čitajo dan za dnem v »brezverskih« spisih. Samo na nekaj je predavatelj pozabil; kako harmonira namreč s tem redom vesoljstva t. zv. boj za obstanek? Ali pomenja to red in mir, če bojujeta dve drevesi — sosedni boj na življenje in smrt? Ali je to red — da rabimo Krekov lastni primer —, če skoči tiger krvoločno gazeli za vrat, jo raztrga in pri tem kaže iste lastnosti kakor dobro izurjeni mesar? Kje je tukaj red in kak namen leži v tem »redu«? Zdi se nam, da je ta namen povsem tiraničen in brezsrčen! Razna fakta, katera je predavatelj navajal, in posebno s polja mikrije, dokazujejo le eksistenco barbarskega boja v stvarstvu, boja, v katerem zmaga močnejši vedno in v katerem mora poginiti slabjši. Ravno tako neložna se nam zdi trditev, da je vse v stvarstvu potrebno in dobro: Zakaj pa imamo potem t. zv. »Wurmfortsatz« v našem črevesju, ki je povsem nepotreben in grozno škodljiv? Ali je namen tolikim ljudem, umreti radi tega organa prezgodaj? Vse to je druga stran, katere se pa predavatelj ni dotaknil. In to je Krekova stara napaka, da je povsod le jednostranski, da ne more biti nikjer objektivni. To je pokazal v svoji strankarsko-agitatorični knjigi »Socijalizem« in to je dokazovalo tudi včerajšnje njegovo predavanje. Sicer je pa povedal marsikaj znanstveno dokazanega; in mi vprašamo le: Kako se strinjajo ta dejstva z nauki religije? Predavanje nam je bilo zopet dokaz, da mora tudi katoliški teolog rabiti ista sredstva na znanstvenem polju, kakor znanost sama in da je torej religiozna znanost nezmiselna. V zadnjih svojih stavkih je pa napravil Krek največje logične kozolce. Kar nakrat meni nič tebi nič je dejal, da dokazujejo dejstva iz njegovega govora, da — ima človek dušo. Zaman smo iskali zveze. Zdi se nam, da je predavatelj ravno nakopičil vse, kar priča za materialistično naziranje in ne obratno. In slično je narisal tudi »die Moral von der Geschicht«. Premislite, fanatični pripadnik asketičnega katoličanstva, ki resignira v tem svetu in zida vse upanje le na neki bodoči onkrajni raj — proklamira nazor: Človek naj postane zopet središče sveta. Nam prav. Nazaj, duh, ki si sanjal v čezmatornih sferah, nazaj tu sem, na ta svet, v življenje, v lepoto! ... Vidi se, da je dr. Krek tudi v tem oziru originalen. Imenoval se je enkrat takorekoč anarhista. No, sedaj je izjavil nekako novo krščanstvo in glejte — to

krščanstvo je polno materialističnih in po posvetnem uživanju hrepenečih tendenc. Nam prav! ...

— **Abonement na sedeže.** Na nekatera vprašanja, in da se izognemo vsaki pomoti, naj služi v pojasnilo sledeče: Včerajšnja predstava bila je dvainosemdeseta, in ker je v tekoči sezoni bilo 12 predstav izven abonementa, imeli so redni abonenti 70 predstav; z včerajšnjo predstavo se je torej končal redni abonement. Tisti abonenti pa, ki so v rednem abonementu prišli z drugo ali tretjo predstavo, imajo, kakor ob sebi umevno, še jedno, oziroma dve predstavi. — P. n. obonentom so sedeži na dan predstave vselej rezervirani do 12. ure opoldne.

— **Tuje ocene slov. opore.** O vprizoritvi Rossinijeve velike opere »Viljema Tella« na slovenskem gledališču prijavili so tudi raznovrstni nemški listi deloma prav obširne, zelo laskave ocene. Osobito pohvalo izraža se oficijska »Triester Zeitung«, ki po detajlirani oceni premijere povdarja za sluge g. kapelnika Tomáša za skrbno naštudiranje lepe te opere ter izraža posebno hvalo primadoni Ševčikov in baritonistu Ulrichu. Vsa vprizoritve bila je jako skrbno izvedena ter zasluži — tako končuje gori imenovani list — ta operna predstava, ki je nudila prijateljem glasbe v Ljubljani redek užitek, največjo hvalo. Slične, za naše operno podjetje ter naše operne moči jako laskave ocene prijavile so v zadnjem času tudi dunajska »Reichswehr« in praška »Politik«. — Kakor smo že omenili, je jutri zvečer zadnja predstava »Viljema Tella« v sezoni ter se pri tej predstavi poslovi naš baritonist g. Ulrich od občinstva.

— **Brzovlak v Trst.** Piše se nam: Na poročilo, da je imel brzovlak 12. t. m. zaradi pokvarjene proge jednourno zamudo, je treba dostaviti, da je bil vzrok kasni vožnji ta, da je uprava južne železnice pri brzovlaku številka 3, dne 12. t. m. v prvo napravila poskus stroj z angleškim premogom kuriti, kar so nam uslužbenci povedali. Vlak se je moral še v Ležečah ostaviti, kar ni po vožnjem redu. Dasi ni bila ravno kakovost premoga kriva abnormalni vožnji, je brezdvomno, da vkljub osebnega spremstva g. obratnega ravnatelja ni bila poraba navedenega premoga pravilna in nikakor na mestu, da dela južna železnica po skuse s premogom in vaje z osebjem pri toliko važnem brzovlaku v škodo potnikom. Bilo nas je v vlaku tudi nekaj Gorenjcev; dosepeši z jednournno zamudo v Ljubljano, smo izvedeli, da je gorenjski vlak že odkuril. Prisiljeni smo bili čakati na popoldanski vlak in ne glede na to, da smo tu celo popoldne zamudili, imeli smo vsled neprostovoljnega odmoragmotno škodo. V povrnitev stroškov se seveda ne moremo držati železnice, ker bi se ista skrila za § 26. prometnega pravilnika, kateri čuva železnično opravo proti vsakojakim tirjatvam potnikov v slučajih zakasnenega odhoda in prihoda vlakov. Pač se pa obračamo z ozirom na § 5. cesarskega ukaza dne 16. novembra 1851, s katerim se je izdal želez. obratni red za vse kronovine, glasečega se med drugim, da je želez. uprava primorana najvestneje se voznega reda oziroma voznega časa držati, ako tega ne ovirajo posebni nepričakovani zadržki, katerih ni mogoče odstraniti (to je vis major), tem potom na svoje javne zastopnike, prosič jih blagovoljnega izposlovanja pri c. kr. generalni inšpekciji avstr. železnice, da ista natanko preišče vzrok tej zamudi, in da se potrebno ukrene, kar nas v prihodnje zamožne čuvati pred samosvojno neobjavljeno preuredbo voznega reda od strani južne železnice, zlasti glede brzovlakov, katere tako drago plačujemo.

— **Slovenski kmetijski pouk na Koroškem.** Uradni list Koroške c. kr. kmetijske družbe naznanja v svoji zadnji 5. številki od dne 1. t. m.: »Po ravnokar došlem poročilu se bode slovenski potovalni učitelj g. Vinko Šumi v svojih velikonočnih počitnicah od srede marca do srede aprila mudil na Koroškem in imel gospodarska predavanja v slovenskem jeziku. Predstojništva kmetijskih podružnic, ki želijo takih predavanj, se po-

vabijo, da napravijo v tem času shode in taiste naznanijo pri podpisnem družbenem predstojništvu.« — Ta je res lepa! V računu kmetijske družbe za leto 1901. beremo med »dohodki«, da je sprejela od države za slovenskega potovalnega učitelja 2000 kron. V istem računu vidimo med »stroški«, da je dala za slovenskega potovalnega učitelja »Pauschalbeitrag« 1660 kron. Nočemo tu vpraševati, kam je izginilo ostalih 340 kron, ki jih je država dovolila za slovenski potovalni pouk, ki se pa za ta pouk porabile niso; pribijemo samo, da kmetijska družba zadnji čas, menda že jedno leto, sploh slovenskega pouka priredila ni! — Slovenski potovalni učitelj biva, kakor je razvidno iz gorenjega razglasa kmetijske družbe, Bog ve kje, za slovenska predavanja se nihče ne zmeni, in samo v svojih počitnicah pride slovenski potovalni učitelj, da se tako mimogrede in morda »zaradi lepšega« tuintam oglasi! — To je pač naravnost škandal, o katerem treba spregovoriti na merodajnem mestu!

— **Nesreča.** Včeraj je bila v Borovnici na križpoti povožena dveletna deklica Ana Šivic. Otrok je po 2urnem trpljenju umrl. Povožil jo je hlapec slavnega Merhuna z Brega.

— **Vojaški nabor.** Na današnji vojaški nabor za mesto Ljubljana je prišlo 160 mladeničev. V vojaške jih je bilo potrjenih 49.

— **V vodo padel** je včeraj na Trnovskem pristanu 3letni deček Fr. Jenko. Lučal je kamenje v Ljubljano, pri čemur mu je spodrsnilo in je padel v vodo. Mati, ki je v bližini prala, je potegnila dečka iz vode in ga rešila gotove smrti.

— **Pretep.** Matija Bevc in Fran Kavčič, hlapca »pri Slonu« na Dunajski cesti št. 2, sta se včeraj popoldne v hlevu stepla in je dobil slednji na glavi dve težki rani.

— **Najnovejše novice.** Stanje Tolstemu se je v noči 11. t. m. nenadoma shujšalo. Splošna slabost rapidno narašča. — Profesor W a h r m u n d, katerega napada lastno klerikalno časopisje zaradi njegovega odkritega govora o reformi katolicizma, je izstopil iz Leonove družbe. — Potopil se je parnik »Providence« na reki Misisipi. 20 oseb je utonilo. — Samomor 10letnega starčka. Pri Kis-Oroszu je skočil v reko Bego 101 leto stari privitkar Fr. Toth. Živel sta s 66 let starim sinom presiromašno, oba privitkarja. — Z verigami ubeglega roparskega morilca Letkyja so ujeli kmetje blizu Kolomeje. — Sedem anarhistov je prijelo orožništvo pri Korminu. — Pritisk izseljencev v Ameriko je v pristanišču Bremenu tolik zadnje dni, posebno iz Galicije in južne Ogrske, da jih ne morejo redni parniki sprejemati, pa tudi stanovanj že ni več dobiti za čakajoče.

Društva.

— **Pisateljsko podporno društvo** bo zborovalo jutri, v soboto zvečer v »Nar. domu«.

— **Izredni občni zbor meščanske godbe**, kateri se je vršil včeraj v pivarni gosp. Hafnerja, je sklenil po dolgotrajnem živahnem razpravljanju godbo vsled skrajno kritičnega finančnega stanja — razpustiti.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 14. marca. Poslanska zbornica nadaljuje danes razpravo o proračunu naučnega ministrstva, in sicer o poglavju »centrala«. Eisenkolb je imel dve uri trajajoč govor, v katerem je deklamiral, da so Nemci pod vodstvom Hohenzollernov na potu, zadobiti gospodstvo vsega sveta in da bo svetovna kultura nemška. Večina parlamenta se je tem neslanim tiradom le smejala. Govorilo je potem še več drugih poslancev. Prihodnja seja bo v ponedeljek.

Opatija 14. marca. Hrvatska stranka je v III. in v II. razredu zmagala. V tretjem je bilo oddanih nad 300 glasov in so hrvatski kandidati

vse dobili. V drugem razredu je izvoljen tudi ljubljancan Fran Doberlet ml. **Budimpešta 14. marca.** Cesar je sprejel domobranskega ministra barona Fejervarya v dolgi avdijenci. Fejervary še ni vložil demisije, pač pa želi to storiti. Odkar je postal Horanszky minister, se Fejervary ni udeležil nobene seje državnega zbora in nobene seje ministrskega sveta. Cesar in Széll se trudita, da bi Fejervary ostal na svojem mestu, toda sodi se, da se Fejervary ne uda. Sicer se pa čuje, da odstopita tudi ministra Ploss in Wlassics.

Bruselj 14. marca. V parlamentu je prišlo do kolosalnega škandala. Ministrski predsednik Smet de Naeyer je rekel, da skušajo socialni demokrati s tatarskimi sredstvi doseči jednako in splošno volilno pravico. Ker ministrski predsednik svojih besedi ni preklical in tudi ni bil pozvan k redu, so začeli socialisti razgrajati in grozeč s pestmi planili proti ministrskemu predsedniku. Seja se je morala koj zaključiti.

London 14. marca. Vojni minister je v parlamentu naznanil došlo mu obvestilo, da so Buri lorda Methuena in polkovnika Townsenda izpustili in da sta že na potu v Klerksdorp. Dostavil je, da sta bila gotovo brezpogojno izpuščena, ob enem pa naznanil, da se je proces proti burskemu zapovedniku Kruitzingerju odgodil. Posl. Healy je vprašal, če hoče tudi angleška vlada biti tako velikodušna kakor so Buri in če hoče Kruitzingerja izpustiti, a vojni minister na to vprašanje ni odgovoril. V obče se sodi, da je vsled tega, ker so Buri izpustili Methuena, popolnoma izključeno, da bi Angleži Kruitzingerja ustrelili, a v ostalem pa ni položaj nič spremenjen.

London 14. marca. Methuen in Townsend sta že dospela v Klerksdorp. Delarey ju je izpustil, ker nima zdravnikov. Vsi današnji listi se bavijo s to dogodbo in pripoznavajo, da so Buri postopali velikodušno in viteško. Liberalni listi zahtevajo, naj se takoj razveljavi Kitchenerjeva proklamacija, ki grozi vsakemu ujetemu Buru s prognanstvom, ter povdarjajo, da bi bila zdaj najlepša prilika, začeti z Buri mirna pogajanja.

Poslano.*

Od kdaj in zakaj naskoki od klerikalne strani name?

Marsikdo se še spominja, da je slovenska napredna stranka pri predzadnjih državnozbornih volitvah na shodu zaupnih mož v Celju postavila kandidatom g. Drag. Hribarja. Ali ta kandidatura klerikalni stranki ni ugajala; prekanila je zaupne može s tem, da se naj glasovanje odloži do seje zaupnih mož v Mariboru. Klerikalci so se čutili v Celju v manjšini in pričakovali v Mariboru pomoči. Dobro so računali. Kdo izmed tedaj v Mariboru v hotelu nadvojvode Ivana navzočnih zaupnikov se ne spominja čudnega postopanja klerikalcev? Že se je dozdevalo, da je Hribarjeva kandidatura potrjena, kar se dvigne z mrzlično sapo gosp. kanonik Križanič ter pobija g. Hribarja in predlaga kandidatom g. župnika Žičkarja. Nastalo je splošno presenečenje. Jaz sem v veliki nevolji glasno godrnjal, ali nihče me ni podpiral, kajti klerikalcev je bilo zbornih za vsako okupacijo. To moje postopanje je bil prvi vzrok, da se je moje zaupanje pri klerikalni stranki omajalo. Že so bile strune v »Slov. Gospodaru« napete, da bi se bilo godlo proti g. Hribarju, in mogoče bi se mu bilo hujše godlo, kakor zdaj meni, ali ker je g. Hribar voljno odklonil kandidaturu, razglasil je »Slov. Gospodar« prav laskavo pohvalno notico: »Vso čast vrlemu g. Hribarju, mož je častno odstopil.« — Zagotovilo se je tudi, da se bodo vrlega g. Hribarja za njegovo strogo disciplino pri prihodnji volitvi hvaležno spominjali. — To častno obljubo je g. Hribar in slov. stranka pri zadnji deželnozborni volitvi dokončala. — Morda je g. Hribar tudi nemškutar? Sredstvo posvečuje namen! G. Hribar, le čakajmo, saj bode še več volitev; in tudi isti je čakal, ki je s črešnje padel.

V teku času so se približale zadnje deželnozbornske volitve 1. 1896. Vsled splošne želje kmetskega ljudstva, naj bi se vendar volili kmetski zastopniki izmed kmetov, predlagal sem jaz na shodu zaupnih mož v Mariboru v vrtnem salonu hotela Stadt Wien kmetskimi kandidatom znanega kmeta g. Fran Mlakarja — proti klerikalnemu kandidatu gosp. župniku Lendovšku. Prišlo je do ostrega prepira med menoj in klerikalno stranko; pri glasovanju pa je moj predlog propal, kajti kakor pri vseh zaupnih sejah bilo je tudi tukaj 60% klerikalcev, 20% doktorjev,

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon. (592)

20%, kmetov, med temi nekaj izvoljenih in par dobromiselnih strahopetnežev. Klerikalci so bili kar po konci radi mojega predznega predloga. Tudi tukaj se je zagotavljalo: Le počakajte, imejte potrpljenje, bode že prišel tisti čas. — Le čakajmo, bode že prišel!! —

Morda je tudi g. Fran Mlakar liberalce ali nemškutar? — Omenim, da je ravno on tisti, kojega je na videz kandidiral pri zadnji državnozborni volitvi za peto kurijo klerikalna stranka, ki je pa potem moral prostor narediti baronu Morseyu.

Ta moj korak je bil zopet politično grešenje. Opazil sem, da so me začeli klerikalci ignorirati, a to me ni oplašilo, kajti čutil sem se nekrivega. Staro geslo »mi Slovenci« se je po teku časa nadomestilo z geslom »mi klerikalci«, in vse, kar jim ni ugajalo, krstilo se je liberalce, jungevece, nemškutar, socialni demokrat, brezverec, nasprotnik duhovščine, in Bog ve kaj vse.

Nadalje sem zastopal splošno misel, da bi se kmetje zjedini v samostojno »Slov. kmetско društvo« — brez vsega drugega predloga, češ, kmet je kmet, politično mnenje je postranska reč. Vseled splošne želje kmetov sklical sem po prejšnjem sporazumljenju z merodajnimi možaki in dovoljenjem c. kr. okr. glavarstva na dan 22. julija 1900 kmetški shod v Slov. Bistrici. Shod je bil velikanski, prišlo je gotovo čez 800 ljudi, in veliko tudi iz drugih slojev, ki se ve iz radovednosti. — Zopet so bili klerikalci na delu, po vsi sili so hoteli priti v zboru na površje in dobiti nadvlado. Neki fanatiki so že prej celo s prižnic ljudi hujskali in pametne duhovne v boj begali. Ljudstvo je bilo jako razkačeno vsled klerikalnega neznanega postopanja.

Zdaj so me klerikalci na smrt obsodili, akoravno nisem zasledoval nobenega slabega in hudobnega namena. Naznanil sem na glavarstvu zopet istega kmeta Fr. Mlakarja kot sklicatelja, pomagal istemu pri zborovanju na predsedništvo ter povabil celo prefekta Korošca iz Maribora k zboru, in mu odstopil na njegovo željo govor o prvi točki. Več mi ni bilo mogoče storiti in doseči. Ker se pa velikansko število ljudstva ni hotelo naravnost klerikalnim zahtevam ukloniti, podtaknili so to krivdo meni. Za me ni bilo več milosti! Napali so me klerikalci s pomočjo »Slov. Gospodarja« na najnesramnejši način. Na najgostejši situ so presejali moje življenje, in najslabše in najhujše, kar so mi zamogli storiti, je bilo, da so me krstili nemškutarja in ober-socialdemokrata — vse le iz navedenih vzrokov. Ker mi niso mogli moralčno do živega, poslužili so se najnesramnejših sredstev. Skušali so mi škodovati materialno, ščuvale name upnike in celo goste od moje gostilne odvrčali. Pa hvala Bogu — vsi poskusi so se jim ponesrečili. Človek obrača, Bog pa obrne!

Prvo igro v ti zaroti igral je skrivaj in zavratno neki pred časom preko kranjske meje na Štajersko v nadlogo ljudstva usiljeni klerikalce, kojega največja krepost je zunaj in znotraj jako umazan značaj posiloma začasno prikrit z iromijo. Na končen napad v dopisu s Ponikve v katerem se bere: »In sedaj pride ta mož (namreč Kresnik), kateremu so zaprta vrata hiše vsakega zavednega, čast slovenskega imena spoštuječega Slovence, kot govornik na zboru kmetškega društva, ki se imenuje slovensko! Čudna pajdašija! Treba bode, da društvo pazi na pota, po katerih hodi, kajti zveza s takimi možmi postavlja »Kmetško društvo na Ponikvi v čudno luč.« Omenim sledeče: Ne čutim, da bi mi bila vrata vrlih Slovencev, sploh poštenjakov, brez razločka na stan in narodnost, naj bode že v političnem družabnem ali kupčijemskem oziru, zaprta. Pač pa nasprotno, pri poštenjakih uživam naklonjenost in ljubezen. Tudi mi je v tolažbo in veselje še vendar naklonjenih nekaj čast. duhovnikov, in trdil se bodem, da se skazem svojim prijateljem za njih naklonjenost vrednega

G. doktor iz Celja! Bila sva si prijatelja, in čudim se, da ste me napadli, ravno Vi, in tako surovo in sicer zoper Vaše prepričanje. Ne bodem držal jeze, temveč prosil za Vas in druge: Bog, ne štej jim za greh, saj ne vedo, kaj delajo. Pri Vas in pri Slovencih po Vašem kopitu pa nisem in ne bodem na vrata trkal. Tudi ne bode treba kmetškemu društvu na Ponikvi paziti na moja pota, kajti ista so ne-skrivna, javna in nikoli se nisem potikal po »črnih kotih«. Prišel bode čas, da pride kmet do spoznanja prave luči, potem pa bodo drugim vrata vsakega zavednega Slovence res zaprta.

Snideva še gotovo neke na kakšnem zborovanju, in se po domače pogovoriva; ne bojte se, jaz Vas ne bodem nespodobno napal, pač dokazal, koliko koristi ima Vaša politika za slov. kmete. Napadli ste me v »Domovini« samo radi tega, da se malo laskate klerikalcem; in tudi maščujete moje govore na Ponikvi, v katerih sem po zasluženju bičal gotove gospode, in kateri iz same požrtvovalnosti za narod in slov. kmete na debelo bogatijo. Jaz sem pri tem ubožal.

Za zdaj pa zadostuje to. Imel bi še veliko na srcu, ali ne morem častiti. »Slov. Naroda« čez mero izkoriščevati. Vse vrle Slovence, naj bodo naprednega ali klerikalnega duha in misli, prosim za nepristransko sodbo; isti se bom voljno uklonil. Vas g. doktor iz Celja pa prosim, da me še bolj naklestite, in pokličite si na pomoč, če treba, še druge moči — samo eno Vas prosim, streljajte le zmiraj javno, nikdar skrivaj izza brloga, zavratno, ker to je najostudnejše sredstvo.

Ludovik Kresnik

Črešnjec pri Slov. Bistrici.

Dež. gledališče v Ljubljani.
Štev. 83. Dr. pr. 1192.

V soboto, dné 15. marca 1902.

Zadnjič v sezoni:

Nova velika romantična opera

Viljem Tell.

Velika romantična opera v treh dejanjih. Spisala Hip. Bis in Jony. Godbo zložil Gioachino Rossini. Poslovenil Fr. Valenčič. Režiser C. Vašiček. Kapelnik Bog. Tomáš.

Slaganje se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7¹⁵ uri. — Konos ob 10. uri. Pri predstavi sodelujejo orkester sl. c. in kr. poh. polka Leopold II. št. 27.

Pripravlja se drama: »Rdeči talar«

Meteorološko poročilo.

Vlšina nad morjem 506 m. Srednji tlač 756 mm.

Marca	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
13.	9. zvečer	743.1	0.9	ar. svzhod	oblačno	0.0
14.	7. zjutraj	748.6	— 2.6	ar. svzhod	oblačno	0.0
	2. popol.	745.6	3.1	ar. svzhod	jasno	0.0

Srednja včerajšnja temperatura 26°, normalo: 31°.

Dunajska borza

dné 14. marca 1902.

Skupni državni dolg v notah	101.80
Skupni državni dolg v srebru	101.45
Avstrijska zlata renta	120.85
Avstrijska krona renta 4%	99.30
Ogrska zlata renta 4%	120.05
Ogrska krona renta 4%	97.55
Avstro-ogrski bančni delnice	1635.—
Kreditne delnice	695.25
London vista	240.05
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.30
20 mark	23.45
20 frankov	19.10
Italijanski bankovci	93.35
C. kr. cekini	11.33

Ščem znanja z olikano
gospico v surho
ženitve.

Fremoženje nepotrebno.

Pisma s priloženo sliko in naslovom pod »št. 360 goreča ljubezen« na upravnštvo »Slov. Naroda«.

Molččnost zajamčena.

Proda se, oziroma dá se v najem pod ugodnimi pogoji

enonadstropna hiša

v Bohinjski Bistrici št. 57 z k isti pripadajočim vrtom. Hiša stoji blizu predora v Boh. Bistrici, torej na vsako podjetje prikladnem kraju.

Ponudbe pod »Boh. železnica št. III« na upravnštvo »Slov. Naroda«.

Št. 59.

Razpis volitve
za trgovinsko in obrtno zbornico v Ljubljani.

Podpisana volilna komisija daje volilcem trgovinske in obrtne zbornice v Ljubljani na znanje, da se bo pred volilno komisijo vršila volitev ali z ustnim glasovanjem ali z osebnim oddajanjem napisanih glavnih

odne 22. marca 1902

od devetih dopoldne do treh popoldne v magistratni dvorani v Ljubljani. Ob 3. popoldne se bo to glasovanje tudi končalo.

Volitev se vrši javno. Volilcu se daje, kakor je že zgoraj omenjeno, na izvoljo, da voli ali

a) ustno, ali

b) da svoje može na glasovnici napisane osebno poda volilni komisiji, ali

c) da s svojim imenom podpisano glasovnico pošlje c. kr. volilni komisiji ter obenem odda oziroma priloži izkaznico. Ta odposlatev se sme izvršiti po c. kr. pošti ali s posebnimi poslanci.

Glasovnice se smejo odprte ali zaprte oddajati ali dopošiljati. Na zaprtih glasovnicah mora biti zunaj zapisano ime volilčeve.

Tisti volilci, ki volijo tako, da dopošiljajo napisane in podpisane glasovnice, morajo svoje glasovnice z izkaznicami vred najkasneje do 22. marca 1902 do 3. ure popoldne poslati c. kr. volilni komisiji v Ljubljani.

Po preteku časa, določenega za osebno oddajanje glasov, se bo takoj pričelo s štetjem glasov. Na glasovnice, dospel med štetjem glasov, se ne bo nič več oziralo. Zgoraj navedene tiskovine (izkaznice, glasovnice, razpis volitve), kakor tudi vse vloge volilcev, se pošiljajo volilni komisiji po pošti poštarine proste, ako imajo na adresi pristavek: »V volitvenih zadevah trgovinske in obrtne zbornice v Ljubljani.«

Volilci I. volilne kategorije trgovinskega odseka dobe rdečo glasovnice in volijo 2 prava člana.

Volilci II. volilne kategorije trgovinskega odseka dobe rujave glasovnice in volijo 4 prave člane.

Volilci III. volilne kategorije trgovinskega odseka dobe modre glasovnice in volijo 4 prave člane.

Volilci I. volilne kategorije obrtnega odseka dobe zelene glasovnice in volijo 2 prava člana.

Volilci II. volilne kategorije obrtnega odseka dobe bele glasovnice in volijo 10 pravih članov.

Volilci III. volilne kategorije obrtnega odseka dobe rumene glasovnice in volijo 2 prava člana.

Vsaka volilna kategorija voli sama zase njej pripadajoče število pravih članov. Opozarja se pa tu posebno, da se smejo volilci, ki imajo volilno pravico v enem odseku, voliti v vseh kategorijah tistega odseka.

Daljni pouk je v razpisu volitve, ki se dostavi vsakemu volilcu.

V Ljubljani, dne 12. marca 1902.

C. kr. volilna komisija za trgovinsko in obrtno zbornico v Ljubljani.

Predsednik:

Dr. pl. Růling m. p.

Danes v petek, 14. marca
v hotelu „pri slonu“
je na vsestransko željo
večerni koncert v slovo
Schrammel-kvarteta
z njegovimi pevci.
Začetek ob 8. uri zvečer.
Z velespoštovanjem

(626)

Gab. Frölich.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genova, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vane, Heh, Franzove vane, Karlove vane, Prago, (direktni voz I. in II. razreda), Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Ob 10. uri zvečer osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda). — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak v Dunaj via Amstetten, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Solnograda, Linc, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak v Dunaj via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzen, Prage, (direktni vozovi I. in II. razreda), Budejevice, Solnograda, Linc, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak v Dunaj, Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak v Dunaj, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri in 44 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob 8. uri 35 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer, ob 10. uri 25 m le ob nedeljah in praznikih v oktobru, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m popoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1)

Dijak
iz boljše rodbine sprejme se na hrano in stanovanje. (615—1)
Kje? pove upravnštvo »Slov. Nar.«.

Prodajalka.
Spretna, urna prodajalka sprejme se takoj v neki tukajšnji manufakturni trgo vini. — Ponudbe pod H. 100 na upravnštvo »Slov. Naroda«. (611—1)

Koncipijenta
išče (602—2)
notar Baš v Celju.

Hišna oprava
v staronemškem slogu se zaradi odpotovanja takoj prodaja.
Poizve se: Pred škofijo št. 1, III. nad stropje. (625—1)

Spretni šivilje
in jedna učenka
sprejmó se takoj.
Vpraša naj se: v Ljubljani, Cerkvene ulice št. 21, vrata 22. (627—1)

Dva trgovska učenca
poštenih starišev, z dobrimi šolskimi spričevali, se sprejmeta v dobre trgovske hiše, eden v Ljubljani, drugi na deželi.
Ponudbe sprejme upravnštvo »Slov. Naroda«. (415—24)
Firm. 55. Einz. II. 64/1.
Eingetragen wurde in das Register für Einzelfirmen:
Laibach, Franz Josef Strasse Nr. 5, Teigwaren-Fabrik Ed. Zelenka Laibach „Tovarna testenin Ed. Zelenka Ljubljana“. Inhaber: Eduard Zelenka. Firmazeichnung: Unter den stampiglierten oder von wem immer geschriebenen Firmawortlaut wird eigenhändig „Ed. Zelenka“ geschrieben.
K. k. Landesgericht.
Laibach, am 11. März 1902.
(Vpisana je bila v register za posamezne tvrdke: Ljubljana, Franc Jožefova cesta št. 5, „Tovarna testenin Ed. Zelenka v Ljubljani.“ Lastnik: Eduard Zelenka. Pod štampiljo ali od kogarkoli napisani naslov tvrdke se lastnoročno podpisuje: „Ed. Zelenka“. C. kr. deželno sodišče v Ljubljani. Ljubljana, dne 11. marca 1902.) (614)

Svarilo!
Javljajoč, da bivši naš potovalni zastopnik **Ivan Pungradič iz Celja** ne posluje več za nas, svarimo svoje gospode zastopnike, da mu ne posojajo denarja na naš račun.
V Ljubljani, dné 13. maja 1902.
Generalni zastop vzajemno zavarovalne banke „Slavije“ v Ljubljani. (613)

Danes
tamburaški
Koncert
v kavarni „Valvazor“.
Začetek ob 8. uri. Vstopnina prosta.
Priporoča se z odličnim spoštovanjem
(624) **Andr. Stuppan.**

Böttger-ja podganska smrt
za popolno pokončanje vseh podgan, strupa prosta za ljudi in domače živali, a 40 kr. in 60 kr., se dobiva samo
v deželni lekarni „pri Mariji pomagaj“ M. Leustek-a in v lekarni Ubald pl. Trnkoczy-ja v Ljubljani.
Z uspehom podganske smrti sem bil jako zadovoljen. Po prvem nastavljenju sem našel 18 podgan mrtvih in torej lahko vsakomur priporočam to sredstvo.
Schweinfurt, dné 11. februvarja 1899.
(2605—16) **L. Kres, mlekarja.**

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.